

BUURMAN

HEEFT

ALZHEIMER

ONTMOETINGEN MET
ALZHEIMER IN EEN
WOONZORGCENTRUM

BUURMAN

HEEFT

ALZHEIMER

ROEL RAMAKERS

Tekst en foto omslag:
Copyright ©2026 Roel Ramakers
roelramakers@hotmail.com

Foto auteur: ©Léonne Beekmeijer

Productie: Bookmundo
www.bookmundo.com

ISBN 978 94 03 89 61 13

NOOIT
MEER
NIEUWE
HERINNERINGEN
MAKEN...

Buurman en ontmoetingen met alzheimer in een woonzorgcentrum

Mijn buurman verhuist naar een woonzorgcentrum voor mensen met de ziekte van Alzheimer. Wat afstand betreft een kleine verhuizing van zijn fraaie tussenwoning naar het woonzorgcentrum. Maar voor hem en zijn dierbare familie is het voor het gevoel zeker geen kleine verhuizing en dat ook nog eens na vijftig jaar in dezelfde woning. Na het onverwachte overlijden van zijn zo geliefde vrouw, heeft hij zich aanvankelijk als weduwnaar kranig staande gehouden.

Als vast ritueel plaatste hij elke dag, elke morgen opnieuw, een foto van zijn overleden vrouw voor het raam van de slaapkamer. Op deze wijze hield hij contact met haar: de tuin was zijn lust en leven en door de aanwezigheid van deze foto voor het raam beeldde hij zich in, dat zijn lieve vrouw écht aanwezig was en ‘van boven’ zag dat het goed was. In zichzelf pratend gaf hij haar meerdere keren per dag een ‘rondleiding’ door de tuin. Zo’n sterke inbeelding is op zich geen reden voor enige ongerustheid. Het is zelfs mooi als dat plaatsvindt, mits de terugkeer naar de ‘gewone’ buitenwereld er op volgt. Echter, de ‘gewone’ buitenwereld maakte steeds meer plaats voor zijn eigen binnenwereld en raakte daarmee versneld in de herfst van zijn leven, hetgeen een geriatrisch onderzoek bevestigde: de ziekte van Alzheimer. Het ritme van dag en nacht was inmiddels geheel verstoord. Verward gedrag. Er moest iets gebeuren.

Een paar dagen voor kerst verhuist buurman naar de afdeling Zonnebloem van woonzorgcentrum De Houttuinen, gelegen op de grens van Haarlem en Heemstede.

Ontmoetingen met alzheimer 1

Rond kwart voor elf op bezoek bij buurman, voor de eerste keer in het woonzorgcentrum. Met wat moeite de juiste toegangsknop voor bezoekers op het buitenhek gevonden. Als 'nieuw gezicht' bij binnenkomst heel hartelijk ontvangen en door verzorgende begeleid naar de afdeling, het nieuwe thuis van buurman.

In de huiskamer word ik enthousiast verwelkomd met:

'Hoera, daar is ie!' Het is niet buurman, maar een bewoonster die mij dat enthousiast toeroept. Zij meent in mij wellicht een dierbare te herkennen en is op dit moment in de huiskamer met acht medebewoners en enige verzorgenden. Buurman is er niet bij. Hij is nog op zijn eigen kamer. Hij was de laatste weken thuis het ritme tussen dag en nacht volledig kwijtgeraakt. Hier heeft hij het nog niet teruggevonden. Het is ook nog maar zo kort, nog geen week geleden, dat hij hier een nieuw thuis heeft gekregen. Vanuit de huiskamer loopt één van de vele vriendelijke verzorgenden een stukje met mij mee, op weg naar zijn kamer welke op zich niet moeilijk is te vinden. Elke bewoner heeft een eigen kamer, en in plaats van een 'huisnummer' toont elke kamerdeur aan de gangzijde een recente foto van de desbetreffende bewoner onder vermelding van zijn/haar voor- en achternaam. Ter bevordering van het herkennen en daarmee zelfstandig (terug) vinden van de eigen kamer. Zolang de ziekte van Alzheimer dat nog mogelijk maakt. Buurman slaapt nog. De verzorgende adviseert mij hem voorzichtig wakker te maken. Des te eerder hij het goede ritme tussen dag en nacht terugvindt, des te beter, vertrouwt zij mij toe. De verzorgende laat mij alleen achter bij buurman. Met een niet overdreven harde

stem roep ik: *‘Goedemorgen buurman.’* Het kost mij op deze wijze weinig moeite hem wakker te laten worden. Hij was gelukkig niet in diepe slaap waarin ik hem stoor. Met enige verbazing kijkt hij mij aan, maar lijkt mij ‘ergens’ te herkennen.

Zonder zelf nog één woord te hebben gezegd, begint hij te praten. *‘Heel tevreden, heel tevreden...hebben ze met z’n allen heel goed gedaan...héééél goed gedaan. Het is top hier!’* Het is mooi om te zien, soms met een traantje in zijn ogen, dat hij meerdere keren tijdens mijn bezoek zijn grote dankbaarheid naar zijn beide dochters en hun gezinsleden onder woorden brengt.

Even later blijkt ook dat buurman niet voor niets hier een nieuw thuis heeft gekregen. Hij strooit een aantal gebroken zinnen over mij uit: *‘Kijk eens naar het plafond...en de muur hiernaast... heel mooi gemaakt.’* Er valt een korte stilte. En dan gaat hij verder: *‘Heel mooi gemaakt... dat hebben de Fransen gedaan... ja, de Fransen hebben dat gemaakt.’* Ik heb ooit gelezen dat het bij de ziekte van Alzheimer in dit soort voor de bewoner én bezoeker verwarrende situaties beter is in de belevingswereld van de patiënt proberen mee te gaan, dan daar stelling tegen te nemen. Dit laatste zou de verwarring bij de alzheimerpatiënt alleen maar groter maken. Afhankelijk van de situatie heb ik met zo’n te spelen ‘rollenspel’ soms wat moeite. Hoe doe je recht aan de waardigheid van een alzheimerpatiënt?

Goed, ik speel mee en zeg: *‘Ja, heel mooi gemaakt, zeker niet met de Franse slag.’*

En dan antwoordt buurman: *‘Nee... nee... zéker niet met de Franse slag.’* Terwijl ik mij afvraag ‘waar gaat dit over’, ben ik er mij anderzijds van bewust dat we wél contact hebben. Een bijzonder contact, dat zeker.

Na een half uurtje neem ik afscheid en laat ik buurman in bed achter in zijn kamer. Op weg naar de uitgang stop ik nog even op de drempel van de huiskamer. Ik word uitgenodigd even binnen te komen. De huiskamer is versierd met vlaggetjes, er is een jarige bewoner op de afdeling. Het is niet moeilijk te raden wie de jarige is, zij straalt en zit aan een grote tafel in een met slingers versierde stoel. Het is een ongeschreven wet of etiquette of wat dan ook, dat je een dame nooit naar haar leeftijd mag vragen. Toch doe ik dat. De jarige wil graag laten weten dat zij vandaag 101 (!) jaar is geworden. De dochter van de jarige, naast haar aan tafel gezeten, corrigeert de leeftijd naar 91 jaar, waarop haar moeder laat weten: *'Dat kan ook.'* Aan tafel tegenover de jarige zegt een medebewoner: *'Ach, wat maakt het uit, de tijd speelt hier geen rol.'* Hoe dan ook, het is mijn tijd om naar huis te gaan. Ik loop vanaf de afdeling door een lange gang, voorbij het winkeltje, richting de uitgang via het buffet van het restaurant. Een van de vriendelijke dames van het buffet vraagt mij als nieuwe bezoeker attent of ik de code weet van het buitenhek. Mij even niet realiserend dat deze code voor bewoners beslist verborgen moet worden gehouden, antwoord ik iets te luid: *'Ja zeker...XXXXX.'* Met de wijsvinger voor de mond knikt zij bevestigend. Stel dat een bewoner het zou horen. Heel dom van mij, maar het wordt mij op een vriendelijke wijze niet echt kwalijk genomen. De code werkt, het buitenhek kan ik openduwen en valt achter mij met een harde klap terug in het slot. Ik ben weer terug in de 'normale' wereld. Maar is die wereld wel zo normaal?

Ontmoetingen met alzheimer 2

Het eerste bezoek aan buurman in het nieuwe jaar. Het zal hem om het even zijn, ik bedoel het nieuwe jaar. Wat telt is het heden. De herinneringen uit het verleden zullen steeds meer vervagen. En verwachtingen voor de dag van morgen, zeker de prettige verwachtingen die het leven zo mooi kunnen maken, die verwachtingen ontbreken. Wat telt is het heden, en dat proberen niet alleen de zeer betrokken verzorgenden, maar ook beide dochters van buurman en naaste familie een waardige en waardevolle inhoud te geven.

Ik tref buurman aan in de huiskamer. Onderuitgezakt en licht slapend op de bank. Heel licht in slaap, want als ik zachtjes naast hem op de bank ga zitten, ontwaakt hij al snel uit zijn middagdutje. Hij is goed gemutst. We lopen samen naar het restaurant voor een cappuccino en een latte macchiato voor mijzelf. En twee roze koeken. Als ik bij de kassa afreken (voor buurman als bewoner zijn de drankjes in het restaurant gratis) ontglipt mijn aandacht even aan het naast mij gelegen dienblad met de bestelde koffie en roze koeken. Een kwieke oude dame zonder rollator, en naar even later blijkt een bewoonster van het huis, wil er met het dienblad en daarop gelegen traktaties van doorgaan. De medewerkster achter de kassa ontgaat het niet en spreekt de bewoonster vriendelijk daarop aan. Dat werkt, het dienblad wordt weer teruggezet. De woorden van de medewerkster achter de kassa gericht aan de kwieke oude dame dat zij toch zojuist al een kopje thee met koekje